

Decilgrupper og decilgrænser

Når man skal måle ulighed i indkomst, er første skridt oftest at rangordne alle personer efter størrelsen af deres indkomst. Derefter kan befolkningen inddeles i et antal lige store grupper. Ved inddeling i ti grupper kaldes indkomstgrupperne *decilgrupper*. Til at adskille decilgrupperne anvendes *decilgrænser*.

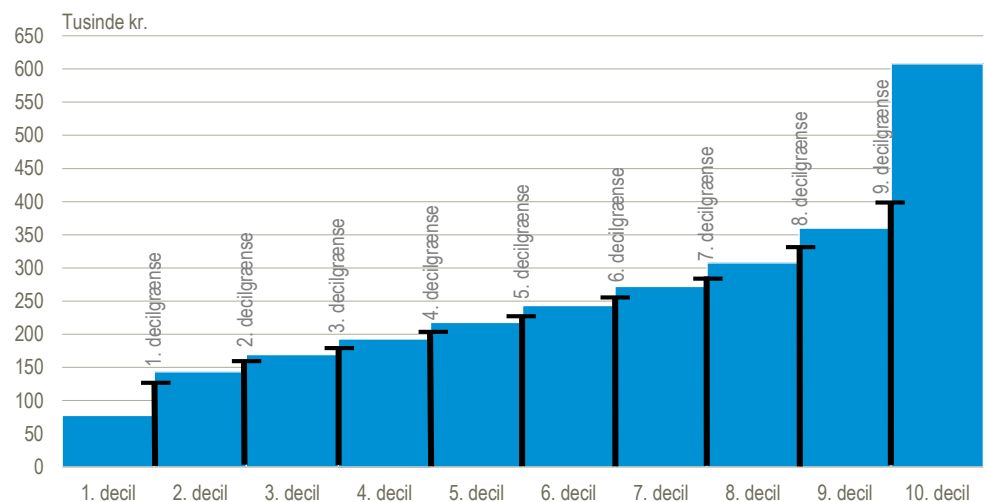
Decilgrupper I en decilfordeling er befolkningen rangordnet efter størrelsen af deres indkomst og opdelt i ti lige store grupper. De 10 pct. med lavest indkomst tilhører første decilgruppe og de 10 pct. med højest indkomst tilhører tiende decilgruppe.

Decilgrænser Den nederste decilgrænse er det beløb, der ligger på grænsen mellem de 10 pct. af befolkningen med lavest indkomst og de resterende 90 pct. Tilsvarende er den øverste decilgrænse det beløb, der adskiller de 10 pct. med højest indkomst fra de resterende 90 pct.

Median Den femte decilgrænse kaldes også medianen. Medianindkomsten er det beløb, hvor halvdelen af befolkningen har en lavere indkomst og halvdelen en højere indkomst.

Indkomstfordeling Figur 1 illustrerer indkomstfordelingen opdelt i decilgrupper efter [ækvivaleret disponibel indkomst](#). Højden af de blå søjler viser den gennemsnitlige indkomst blandt de 10 pct. af befolkningen i den givne decilgruppe. De sorte pinde viser decilgrænserne.

Figur 1 Decilgrupper og decilgrænser på ækvivaleret disponibel indkomst, 2015

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk/IFOR32> og <http://www.statistikbanken.dk/IFOR22>

Forskel på decilgruppe og decilgrænse

I de fleste tilfælde er gennemsnitsindkomsten inden for decilgruppen stort set sammenfaldende med den/de tilstødende decilgrænse(r), men det gælder ikke i indkomstfordelingens ender. Det skyldes, at få personer med ekstremt lave eller ekstremt høje indkomster kan påvirke gennemsnitsindkomsten i første og tiende decil ganske markant, uden decilgrænserne påvirkes.

Negative indkomster påvirker nederste decilgruppe Særligt under den økonomiske krise i årene 2008-2010 er der stor forskel på gennemsnitsindkomsten i første decil og beløbet for første decilgrænse. Det skyldes, at der i disse år var en stigning i antallet af personer med negative indkomster. Det gjaldt især selvstændige med underskud i deres virksomhed samt personer med meget store aktietab. De ekstreme tab hos få personer medførte et drastisk fald i gennemsnitsindkomsten i første decilgruppe, mens første decilgrænse stort set var upåvirket heraf. De to mål giver således to vidt forskellige billeder af indkomstudviklingen for de 10 pct. med lavest indkomst.

Decilgrænser er mere robuste Det anbefales, at man benytter decilgrænserne, hvis man ønsker at beskrive indkomstforhold for en typisk familie i en given indkomstgruppe, samt når man arbejder med en mindre population, fx en kommune eller et begrænset aldersinterval. Disse opgørelser er mere robuste over for enkeltpersoner med ekstreme indkomster.

Statistikbanken I [statistikbanken](#) findes både tabeller med gennemsnitlig ækvivaleret indkomst opdelt på decilgrupper og tabeller med decilgrænser. Her findes de til enhver tid nyeste tal samt længere tidsserier.

Tabel 1 Ækvivaleret disponibel indkomst fordelt på deciler. 2015

Gruppe	Gennemsnit i gruppen	Andel af indkomsten
		kr. pct.
1. decilgruppe	77.534	3,0
2. decilgruppe	143.604	5,5
3. decilgruppe	169.132	6,5
4. decilgruppe	192.744	7,4
5. decilgruppe	217.602	8,4
6. decilgruppe	243.295	9,4
7. decilgruppe	271.988	10,5
8. decilgruppe	307.476	11,9
9. decilgruppe	360.110	13,9
10. decilgruppe	607.816	23,5
I alt		100,0

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk/IFOR31>

Gruppernes andel af den samlede indkomst Tabel 1 viser den gennemsnitlige ækvivalerede disponible indkomst inden for hver af decilgrupperne samt deres andel af den samlede indkomst. Fx havde de 10 pct. med lavest indkomst 3 pct. af den samlede ækvivalerede disponible indkomst i 2015.

Andel til halvdelen med lavest indkomst Ved at lægge andelen for udvalgte decilgrupper sammen kan man beregne, hvor stor en del af den samlede indkomst disse decilgrupper har. Fx har den halvdel af befolkningen med lavest indkomst 30,8 pct. af den samlede ækvivalerede indkomst. Det er beregnet ved at lægge andelen for de 5 nederste decilgrupper sammen: $3,0 + 5,5 + 6,5 + 7,4 + 8,4 = 30,8$ pct. Halvdelen med højest indkomst har de resterende 69,2 pct. af den samlede indkomst.

Ulighedsmål Mange ulighedsmål er baseret på decilfordelinger. Man kan fx opgøre den enkelte decilgruppes andel af den samlede indkomst eller se på udviklingen i decilgrænserne. Læs mere om [ulighedsmålene S80/20 og P90/10](#).

Generelt om ulighedsmål

<i>Indkomstforskelle</i>	Ulighedsmålene er indikatorer på økonomiske forskelle i samfundet mellem de personer/familier, som har de laveste og de højeste indkomster. Indkomstfordelingen afspejler udover social ulighed også, at befolkningen befinder sig på forskellige stadier i deres livsforløb.
<i>Valg af tælleenhed afgør fortolkningsmulighederne</i>	Valget af indkomstbegreb er vigtigt, når man skal måle indkomstfordelingen. Ved måling af indkomstulighed benyttes oftest den ækvivalerede disponible indkomst . Dette er familiens samlede disponible indkomst korrigeret for de stordriftsfordele, der er ved at bo flere sammen.
<i>Population</i>	Befolkningen, som indgår i opgørelserne, er de personer, som indgår i familier med mindst én fuldt skattepligtig voksen over 14 år. Det vil sige, at børn indgår i opgørelserne af indkomstulighed med familiens ækvivalerede disponible indkomst.
<i>International sammenligning</i>	I disse papirer om ulighedsmål, er der anvendt eksempler baseret på Danmarks Statistiks nationale indkomststatistik. Ved international sammenligning anbefales det i stedet at anvende tal fra OECD eller den europæiske undersøgelse SILC. De nationale statistikker opgøres på grundlag af forskellige definitioner – fx behandles negative indkomster forskelligt fra land til land – mens SILC og OECD's opgørelser i højere grad er harmoniseret på tværs af lande.